

Hemşirelik Öğrencilerinin Bakım Davranışları Algılarının Belirlenmesi

Determination Of Nursing Students' Perceptions Of Care Behavior

Figen DIĞIN¹, Zeynep KIZILCIK ÖZKAN²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin bakım davranış algılarını belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, bir üniversitenin sağlık yüksek okulunda hemşirelik bölümünde 2., 3. ve 4. sınıfta okuyan 253 öğrencinin katılımıyla 11-13 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirildi. Araştırma için üniversitenin etik kurulundan ve kurumdan yazılı izin alındı. Veri toplamak için Öğrenci bilgi formu ve "Bakım Davranışları Ölçeği-24" kullanıldı. Veriler SPSS 22.0 programında Mann Whitney U, Kruskal Wallis H ve Spearman korelasyon testleri kullanılarak analiz edildi. Araştırma için Cronbach alfa değeri 0.940 olarak bulundu.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 21,45±2,12 yıl, %71,5'inin kadın ve %37,2'sinin 2.sınıf öğrencisi olduğu belirlendi. Sınıf atladıkça öğrencilerin bakım davranışları algısının geliştiği ancak istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmadığı bulunurken ($p>0.05$), cinsiyet, aile tipi, lisans eğitiminde yaşanan yer değişkenlerine göre ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamalarının değişkenlik göstermediği belirlendi ($p>0.05$). Yaş ile ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında ilişki saptanmadı ($p>0.05$). Öğrenci hemşirelerin BDÖ-24'ten aldıkları toplam puan ortalaması 5,12±0,53 olarak tespit edildi.

Sonuç: Araştırmanın sonucunda, öğrenci hemşirelerin bakım davranış algılarının ortalamasının üzerinde olduğu belirlendi. Olumlu algının sürdürülmesi ve geliştirilmesi için hemşirelik öğrencilerinin bakım davranış algılarını etkileyen faktörlerin araştırılmasına yönelik araştırmaların yapılmasını önerebiliriz.

Anahtar Sözcükler: Bakım davranış algısı, Hemşirelik, Öğrenci hemşire

ABSTRACT

Aim: The purpose of this research is to determine nursing students' perceptions of care behavior.

Materials and Methods: This descriptive type of research data was carried out in 11-13 March 2020 with the participation of 253 students studying at the 2nd, 3rd and 4th grades of the nursing department of a university health school. Written permission was obtained from the ethics committee of the university and the institution for the research. Student data sheet and "Care Behavior Scale-24" scale were used to collect data. The data were analyzed in SPSS 22.0 program using Mann Whitney U, Kruskal Wallis H and Spearman correlation tests. Cronbach's alpha value for the research was found to be 0.940.

Results: The average age of the students participating in the study was 21.45 ± 2.12 years, 71.5% were women and 37.2% were 2nd year students. It was found that the perception of the students' care behaviors improved as they progressed, but it did not show a statistically significant difference ($p>0.05$), the scale total and subdimension mean scores did not vary according to gender, family type, location variables experienced in undergraduate education ($p>0.05$). There was no relationship between age and total scale and sub-dimension mean scores ($p>0.05$). The mean total score of student nurses from BDÖ-24 was 5.12 ± 0.53.

Conclusion: As a result of the research, it was determined that student nurses' perception of care behavior was above average. In order to maintain and improve the positive perception, we can suggest that researches be conducted to investigate the factors that affect nursing students' perceptions of care behavior

Keywords: Perception of care behavior, Nursing, Student nurse

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, fgndgn2013@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1861-0221

² Araş. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, zeynepkizilcik26@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1892-241X

GİRİŞ

Hemşirelik mesleği insan sağlığının korunmasını, hastalık halinde iyileştirilmesini ve sağlığın geliştirilmesini hedefleyen bir sağlık disiplini (Bırol, 2000:21). Hemşirelik ve bakım kavramı akademik ve tarihsel bir ilişki içinde olan bir bütünü ayrılmaz parçalarıdır (Kılıç, 2018:402). Tüm hemşirelik kuramcıları tarafından tanımlanan bakım kavramı hemşirelik mesleğinin özünü oluşturmaktadır (Birimoğlu-Ayaz, 2015:41) ve hemşirelerin hastalara sunduğu sağlık hizmetlerindeki tüm uygulamaları temsil etmektedir (Aupia, vd. 2017:314). Tanımlanması oldukça zor olan bakım, literatürde sağlıklı/hasta birey ile hemşire arasında bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri içeren iletişime dayalı bir kavram olarak tanımlanmakta ve bakım kavramının dürüstlük, sevgi, güven, empati, duyarlılık, bilgi ve işbirliği gibi özelliklere sahip olduğu belirtilmektedir (Khademian-Vizeshfar, 2008:457). Başka bir deyişle bakım hemşiresinin hastaya yönelme, onu tanıma ve bilme, onunla zaman geçirme, ona inanma, tepkilerini önemseme, onu tehlikelerden koruma, isteklerini karşılama, önemini kolaylaştırma, şefkat ve saygı duyarak sorumluluklarını yerine getirme davranışıdır (Velioglu, 1999). İyi ve etkili bir hemşire-hasta ilişkisinin temelinde bakım kavramının olduğu uluslararası boyutta kabul görmektedir (Gierach, vd. 2019:2)

Hemşireler hastanelerdeki sağlık çalışanları arasında en fazla sayıya sahip olan ve hastanın bakımı yapan meslek üyeleridir. Hemşirelerin vereceği bakımın kalitesi kurumun sağlık bakım kalitesine büyük katkı sağlamaktadır (Needleman-Hassmiller, 2009:626; Johansson, vd. 2002:338). Sağlık hizmetlerindeki farklı hizmet alanlarının gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte hemşirelik bakımının önemi daha da artmaktadır (Lambert-Davis, 2017:1). Bu nedenle geleceğin hemşireleri olacak öğrenci hemşirelerin bakım davranışlarının geliştirilmesi de önemlidir. Geleceğin hemşiresi olacak hemşirelik öğrencilerinin teorik ve uygulama bilgileri ile birlikte mesleki rolleri ve sorumlulukları ile ilgili olarak bilinçlendirilmesi gerekmektedir (Blasdel, 2017:238). Öğrenci hemşirelere verilen eğitim müfredatları ile hemşirelik kavramlarının öğretilmesi, bakım davranış ve tutumlarının kazandırılması ve bakım kavramının ön planda tutulması gerekmektedir (Khademian-Vizeshfar, 2008:461). Literatürde öğrenci hemşirelerin, öğrencilik yıllarında kazandıkları bilgi ve deneyimleri sayesinde profesyonel bir meslek üyesi olarak hemşirelik bakımı ve uygulamaları ile ilgili rollerini daha iyi benimsedikleri ve bakım kalitesine önemli katkı sağladıkları belirtilmiştir (Bassett, 2001:64-72). Bu nedenle hastanede yatan hastalarla en fazla zaman geçiren sağlık çalışanları arasında yer alan öğrenci hemşirelerin bakım davranışlarının belirlenmesi önemlidir (Khademian-Vizeshfar, 2008:457; Eskimez-Acaroğlu, 2019:1173). Hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının geliştirilmesi ve motivasyonlarını artırılması için geçerli ve güvenilir araçlarla ölçülmesi gerekmektedir. Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Örneklem

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma verileri bir üniversitenin sağlık yüksek okulunda hemşirelik bölümünde 2., 3. ve 4. sınıfta okuyan 253 öğrencinin katılımıyla 11-13 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini toplam 336 öğrenci ve örneklemini araştırmaya katılmaya gönüllü olan 253 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın evreni temsil gücü %75'tir. Örnekleme, öğrencilerinden araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve veri toplama gününde okulda bulunan öğrenciler dahil edildi

Etik Yaklaşım

Araştırma öncesinde üniversitenin bilimsel araştırmalar etik kurulundan (2020/13-P0207R00) ve okul yönetiminden yazılı izin alındı. Öğrencilere verdikleri bilgilerin yalnız bilimsel amaçla kullanılacağı ve üçüncü şahıslarla paylaşılamayacağı bilgisi verildi. Öğrencilere istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları söylendi ve sözlü izinleri alındı.

Veri Toplama

Veri toplamak için, araştırmacılar tarafından literatür (Kurşun-Kanan, 2012: 232; Durmaz, vd. 2019:2185) desteği ile hazırlanan sosyodemografik verilerin yer aldığı (yaş, cinsiyet, okuduğu sınıf, aile yapısı, yaşanılan yer) Öğrenci bilgi formu ve "Bakım Davranışları Ölçeği-24" (BDÖ-24) ölçeği kullanıldı. Veri toplama formlarının doldurulma süresi 10 dakika ile sınırlandırıldı. Wu ve ark. tarafından oluşturulan BDÖ-24, Kurşun ve Kanan tarafından 2012 yılında Türkçe'ye uyarlandı. (Kurşun-Kanan, 2012:229-235). BDÖ-24, güvence (8 madde), bilgi-beceri (5 madde), saygılı olma (6 madde) ve bağlılık (5 madde) olmak üzere 4 alt boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerine verilen yanıtlar 6'lı likert tiptedir. Ölçek puanı hesaplanırken ölçeğe ve alt boyutlara ait tüm maddeler toplanmakta ve madde sayısına bölünerek 1-6 arasında ölçek puanı elde edilmektedir. Ölçekten elde edilen puanın yüksekliği hemşirelik bakım davranışı algısının arttığını göstermektedir (Kurşun-Kanan, 2012:229-235). Cronbach alfa katsayısı orijinal çalışmada 0.97 olarak belirlenirken, bu araştırma için bu değer 0.94 olarak hesaplandı.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 22.0 (IBM, Armonk, NY, USA) paket programında analiz edildi. Veriler ortalama, standart sapma, yüzde, frekans gibi tanımlayıcı istatistikler kullanılarak belirtilmiştir. Verilerin normal dağılıma uyumluluğunun belirlenmesinde Shapiro-Wilks testi, normal dağılım göstermeyen verilerin karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi ve değişkenler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde Spearman korelasyon analizi kullanıldı. İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ değeri kabul edildi.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalamasının 21,45±2,12 yıl olduğu, %71,5'inin kadın olduğu belirlendi. Araştırmaya katılan öğrencilerin %37,2'sinin 2. sınıf olduğu saptandı. Sınıf atladıkça öğrencilerin bakım davranışlarının algısı geliştiği

ancak istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmadığı bulunurken ($p>0.05$), cinsiyet, aile tipi, lisans eğitiminde yaşanan yer değişkenlerine göre ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamalarının değişkenlik göstermediği belirlendi ($p>0.05$) (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrenci hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ve sosyodemografik özelliklere göre BDÖ-24 toplam ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=253)

Değişkenler		n(%)	Toplam BDÖ-24	Saygılı olma	Güvence	Bilgi beceri	Bağlılık
Yaş (Ort±SS)(Min-Max)		21,45±2,12 (19-33)	Sıra ortalaması				
Cinsiyet	Kadın	181(71,5)	130,25	131,56	130,61	128,65	129,67
	Erkek	72(28,5)	118,82	115,53	117,92	122,86	120,29
U ve p			5927,000 0,262	5960,500 0,114	5862,500 0,212	6218,000 0,568	6033,000 0,355
Sınıf	2.sınıf	94(37,2)	120,05	125,87	119,74	118,71	121,89
	3.sınıf	84(33,2)	127,52	121,08	129,86	131,64	123,93
	4. sınıf	75(29,6)	135,13	135,04	132,89	132,19	136,84
X ² ve p			1,781 0,410	1,490 0,475	1,550 0,461	1,947 0,378	1,985 0,371
Yaşanılan yer	Yurt/pansiyon	168(66,4)	122,25	126,57	121,16	118,27	125,13
	Evde arkadaşlarla	48(19)	142,40	135,83	141,88	151,04	134,19
	Aileyle	18(7,1)	132,58	115,31	132,19	149,75	134,47
	Akraba	6(2,4)	122,67	119,75	140,50	100,67	119,25
	Diğer	13(5,1)	125,77	119,54	134,08	131,69	117,81
X ² ve p		2,964 0,564	2,964 0,564	1,371 0,849	3,491 0,479	10,283 0,056	1,045 0,903
Aile tipi	Çekirdek	195(77,1)	129,92	130,42	129,24	130,81	127,99
	Geniş	52(20,6)	115,59	115,72	118,19	110,65	123,13
	Parçalanmış	6(2,4)	131,00	113,58	130,42	144,92	128,25
X ² ve p			1,595 0,450	1,880 0,391	0,956 0,620	3,531 0,171	0,185 0,912

BDÖ-24: Bakım davranışları ölçeği, n: Hasta sayısı, Ort: Ortalama, Ss: Standart sapma, Min: Minimum, Max: Maksimum, U: Mann Whitney U testi, X²: Kruskal Wallis H testi

Öğrenci hemşirelerin yaşı ile ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında ilişki saptanmadı ($p>0.05$), (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrenci hemşirelerin BDÖ-24 toplam ve alt boyut puan ortalamaları ile yaş arasındaki ilişki (n=253)

Yaş	r	p
BDÖ-24	0,081	0,198
Saygılı olma	0,025	0,697
Güvence	0,061	0,337
Bilgi beceri	0,117	0,064
Bağlılık	0,084	0,183

BDÖ-24: Bakım davranışları ölçeği, r: Korelasyon katsayısı

Öğrenci hemşirelerin BDÖ-24'ten aldıkları toplam puan ortalaması 5,12±0,53'tür (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrenci hemşirelerin BDÖ-24 toplam ve alt boyut puan ortalamaları (n=253)

Ölçek ve alt boyutları	Ort±Ss	Min-Max
BDÖ-24	5,12±0,53	3,58-6,00
Saygılı olma	5,11±0.58	3,33-6,00
Güvence	5,09±0.60	3,50-6,00
Bilgi beceri	5,25±0.59	3,60-6,00
Bağlılık	5,03±0.62	3,20-6,00

BDÖ-24: Bakım davranışları ölçeği, Ort: Ortalama, Ss: Standart sapma, Min: Minimum, Max: Maksimum

TARTIŞMA

Araştırmada cinsiyet faktörünün bakım davranışları algısını etkilemediği bulundu. Araştırma bulgusuna benzer şekilde Fenizia ve ark. hemşirelik öğrencilerinde bakım davranışının cinsiyetten etkilenmediğini saptamıştır (Fenizia, vd. 2020:3). Trinidad ve ark.'nın çalışmasında yapılan çok değişkenli analizde cinsiyetin bakım kalitesi algısı üzerinde fark oluşturmadığı belirtilmiştir (Trinidad, vd. 2019: 104196). Durmaz ve ark.'nın hemşirelik ve ebeklik öğrencilerinde gerçekleştirdiği çalışmalarında bakım algısının cinsiyete göre farklılık göstermediği bildirilmiştir (Durmaz, vd. 2019:2182). Lambert-Davis ve ark. ve Khademian ve Vizeşfar öğrenci hemşirelerde cinsiyete göre bakım davranışlarının değişmediğini belirtmiştir (Lambert-Davis, 2019:73; Khademian-Vizeşfar, 2008:456). Labraque ve ark.'nın 4 ülkeden 467 öğrenci hemşirenin örneklemini oluşturduğu çalışmalarında cinsiyetin bakım algısı üzerinde etki oluşturmadığı tespit edilmiştir (Labraque, vd. 2017:229). Birimoğlu ve Ayaz çalışmalarında bakım davranış algılarının cinsiyete göre değişkenlik göstermediği belirtilmiştir (Birimoğlu-Ayaz, 2015:43). Çalışma sonuçları doğrultusunda öğrencilerin cinsiyet farkı olmaksızın hemşirelik bakımını önemsedikleri söylenebilir.

Araştırmada öğrencilerin sınıf atladıkça BDÖ-24 ortalama puanlarının arttığı ama sınıflar arasında bakım davranış algısına göre farklılık olmadığı bulundu. Benzer şekilde Durmaz ve ark. çalışmalarında 2., 3. ve 4. sınıf hemşirelik ve ebeklik öğrencileri arasında bakım algısının değişkenlik göstermediğini bildirmiştir (Durmaz, vd. 2019:2182). Aktaş ve Karabulut çalışmalarında sınıf bazında hemşirelik bakımı algısının değişkenlik göstermediğini saptamışlardır (Aktaş-Karabulut, 2017:128). Labraque ve ark. sınıfın bakım algısı üzerine etkisi olmadığını belirtmişlerdir (Labraque, vd. 2017:229). Zamanzadeh ve ark.'nın 1. ve 4.sınıf hemşirelik öğrencilerinin bakım davranış algılarını karşılaştırdıkları çalışmada sınıfların bakım algısı üzerinde üstünlük sağlamadığı belirlenmiştir (Zamanzadeh, vd. 2014:97). Öğrencilerin sınıflara arasında farklılık olmamasına rağmen sınıf atladıkça bakım algılarının da artması öğrencilerin mesleki eğitimin etkisiyle bakım algılarının geliştiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmada lisans eğitiminde yaşanan yere ve aile tipine göre ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamalarının değişkenlik göstermediği belirlendi. Konuk ve Tanyar çalışmasında öğrenci hemşirelerin lisans eğitimi sırasında yaşadıkları yerin bakım davranış algılarını değiştirmedikleri

tespit edilmiştir (Konuk-Tanyar, 2019:194). Birimoğlu ve Ayaz çalışmalarında bakım davranış algılarının aile tipinden etkilenmediğini saptamıştır (Birimoğlu-Ayaz, 2015:43). Lisans eğitiminde yaşanan yer ve aile tipinin bakım algısına etkisini değerlendirmek için ileri çalışmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Araştırmada yaş ile ölçek toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında ilişki olmadığı belirlenirken, benzer şekilde Fenizia ve ark. İtalyan hemşirelik öğrencilerinde bakım algısı üzerinde yaşın etkili bir faktör olmadığını belirlemiştir (Fenizia, vd. 2020:3). Birimoğlu ve Ayaz da yaşın hemşirelik öğrencilerinin bakım kalitesi algısını etkileyen bir faktör olmadığını belirlemiştir (Birimoğlu-Ayaz, 2015:43). Zamanzadeh ve ark. 1. ve 4. sınıfta okuyan 230 hemşirelik öğrencisini kapsayan çalışmada yaşla hemşirelik bakım davranış algısı arasında korelasyon tespit etmediklerini belirtmişlerdir (Zamanzadeh, vd. 2014:97). Öğrenci hemşirelerde yaşın bakım algısını etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir.

Araştırmada öğrenci hemşirelerin bakım davranış algılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Konuk ve Tanyar'ın 530 hemşirelik öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada ve Birimoğlu ve Ayaz'ın 342 hemşirelik öğrencisini kapsayan tanımlayıcı çalışmasında öğrencilerin bakım davranış algılarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir (Konuk-Tanyar, 2019:194; Birimoğlu-Ayaz, 2015:43). Türk ve ark. çalışmasında öğrenci hemşirelerin bakım davranış algılarının yüksek olduğu bildirilmiştir (Türk, vd. 2018:8). Aktaş ve Karabulut çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin bakım algılarının iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Aktaş-Karabulut, 2017:128). Aupia ve ark. hemşire, hasta ve öğrencilerin bakım algısını değerlendirdiği çalışmada öğrenci hemşirelerin bakımı kaliteli algıladıklarını bulmuştur (Aupia, vd. 2017:314). Araştırma sonuçları öğrenci hemşirelerin bakım davranışları algısının iyi düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada öğrencilerin alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının bilgi ve beceri alt boyutunda ve en düşük puan ortalamasının bağlılık alt boyutunda olduğu saptandı. Benzer şekilde Kılıç ve ark. 2.sınıf hemşirelik öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada öğrenci hemşirelerin bilgi ve beceri alt boyutundan en yüksek puanın alındığını belirlemiştir (Kılıç, 2018:405). Türk ve ark. çalışmalarında ve Labraque ve ark. çalışmalarında öğrenci hemşirelerin en düşük alt boyut puan ortalamasının bağlılık olduğu belirlenmiştir (Türk, vd.

2018:5; Labrague, vd. 2017:229). Hemşireler üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada hemşirelerin bilgi ve beceri alt boyut puan ortalamalarının en yüksek ve bağlılık alt boyut puan ortalamalarının en düşük puan sahip olduğu bildirilmiştir (Okumuş-Uğur, 2017:107). Boiman ve ark. simülasyon eğitiminin öğrenci hemşirelerin bakım algısına etkisini incelediği çalışmada simülasyon eğitimi sonrası öğrencilerin uzmanlık alt boyut puan ortalamalarının yükseldiğini ve bağlılık alt boyutunun en düşük alt boyut ortalamasına sahip olduğunu bildirmiştir (Boiman, vd. 2017:55). Çalışma sonuçları hemşirelik eğitiminin veya simülasyon gibi farklı eğitim tekniklerinin hemşirelik bakımı konusunda öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmada önemli bir yeri olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenciler tarafından en az önemsenen bağlılık alt boyutunu geliştirmek için desteğe ihtiyaç duydukları söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda, öğrenci hemşirelerin bakım davranışı algılarının yüksek olduğu belirlendi. Bu sonuç öğrencilerin hastaya bakım verici rollerini yerine getirdiklerini ortaya koymaktadır. Öğrenci hemşireler tarafından en az önemsenen bakım boyutu olan bağlılık konusunda geliştirilebilmeleri için lisans müfredatı içeriğinde bağlılık boyutunu geliştirecek ve destekleyecek şekilde ilave düzenlemeler yapılması önerilebilir. Ayrıca gelecekte hasta bakımında mesleki sorumluluk alacak öğrenci hemşirelerde olumlu algının sürdürülmesi ve geliştirilmesi için öğrencilerinin bakım davranışı algılarını etkileyen faktörlerin araştırılmasına yönelik araştırmaların yapılmasını önerebiliriz.

Teşekkür

Çalışmaya katılan öğrenci hemşirelere teşekkür ederiz.

Çıkar ilişkisi

Yazarlar çıkar ilişkisi beyan etmemektedir.

Kaynaklar

1. Birol, L. (2000). Hemşirelik Süreci Hemşirelik Bakımında Sistemik Yaklaşım. Bozyaka Matbaacılık: İzmir.
2. Kılıç, M. (2018). Students' Perceptions Of Nursing Care: The Case Of A City Of South Turkey. *International Journal of Caring Sciences*, 11(1):402-8.
3. Birimoğlu, C, ve Ayaz, S. (2015). Hemşirelik Öğrencilerinin Bakım Davranışlarını Algılamaları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 40-8.
4. Aupia, A, Lee, TT, Liu, CY, Vivienne, W, Mills, MA. (2017). Caring Behavior Perceived By Nurses Patients And Nursing Students In Indonesia. *Journal of Professional Nursing*, 34(4):314-9.
5. Khademian, Z ve Vizeshtar, F. (2008). Nursing Students' Perceptions Of The Importance Of Caring Behaviors. *Journal of Advanced Nursing*, 61(4):456-62.
6. Velioğlu, P. (1999). Hemşirelikte kavram ve kuramlar. *Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Mezunlar Derneği*.
7. Gierach, M, Knuppe, M, Winterboer, V, Randall, R. (2019). Creating A Culture Of Caring: A Collaborative Academic-Practice Approach To Clinical Education. *Nursing Forum*, 54(3):1-6.
8. Needleman, J, Hassmiller, S. (2009). The Role Of Nurses In Improving Hospital Quality And Efficiency: Real-World Results. *Health Affairs*, 28(4):625-33.
9. Johansson, P, Oleni, M, Fridlund, B. (2002). Patient Satisfaction With Nursing Care In The Context Of Health Care: A Literature Study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 16(4):337-44.
10. Lambert-Davis, JD. (2017). Caring Behaviors Of Nursing Students And Their Attitudes Toward Older Adults. *Frances Payne Bolton School of Nursing Case Western Reserve University. Doctoral Thesis*.
11. Blasdel, ND. (2017). The Meaning Of Caring In Nursing Practice. *International Journal of Nursing & Clinical Practices Volume*, 4:238.
12. Bassett, C. Educating for care: a review of the literature. *Nurse Education in Practise* 2001:1(2), 64-72.
13. Eskimez Z, Acaroğlu R. Bakım değerlendirme ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği. *Cukurova Medical Journal* 2019;44(4):1172-80.
14. Kurşun, Ş, Kanan, N. (2012). Bakım Davranışları Ölçeği-24'ün Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(4):229-35.
15. Durmaz, Y, Serin, E, Önder, E, Polat, H. (2019). Nursing And Midwifery Students' Perceived Care Behaviors And Empathy Tendencies. *Turkish Studies*, 14(4):2179-93.
16. Wu, Y, Larrabee, JH, Putman, HP. (2006). Caring Behaviors Inventory: A Reduction Of The 42-İtem Instrument. *Nursing Research*, 55(1):18-25.
17. Fenizia, E, Navarihi, L, Scollo, S, Gambera, A, Cicozzi, M. A (2020). Longitudinal Study On Caring Behaviors Of Italian Nursing Students. *Nurse Education Today*, 88:104377.
18. Trinidad, M, Pascual, J, Rodriguez Garcia, M. (2019). Perception Of Caring Among Nursing Students: Results From A Cross-Sectional Survey. *Nurse Education Today*, 83:104196.
19. Labrague, LJ, McEnroe-Petite, DM, Papathanasiou, IV, Edet, OB, Arulappan, J, Tsaras, K. (2017). Nursing Students' Perceptions Of Their Own Caring Behaviors:

- A Multicountry Study. *International Journal of Nursing Knowledge*, 28(4):225-232.
20. Aktaş, Y, Karabulut, N. (2017). Professional Values In Turkish Undergraduate Nursing Students And Its Reflection On Caring Behaviour. *Kontakt* 2, 19:116-21.
  21. Zamanzadeh, V, Valizadeh, L, Azimzadeh, R, Aminaie, N, Yousefzadeh, S. (2014). First And Fourth-Year Student's Perceptions About Importance Of Nursing Care Behaviors: Socialization To Ward Caring. *Journal of Caring Sciences*, 3:93-101.
  22. Konuk, T ve Tanyar, D. (2019). Investigation Of Nursing Students' Perception Of Caring Behaviors. *Journal of Caring Science*, 8(4):191-7.
  23. Türk, G, Adana, F, Erol, F, Akyıl, R, Taşkiran, N. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçme Nedenleri İle Bakım Davranışları Algısı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3):1-10.
  24. Okumuş, D ve Uğur, E. (2017). Hemşirelerin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bakım Davranışlarına Etkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2:104-9.
  25. Boiman, C. (2017). Teaching caring behaviors to adn students: A quasi-experimental study. Capella University. Doctoral Thesis. [serial on the Internet] [cited 01 April 2020]; Available from: <https://search.proquest.com/docview/1972091404?pq-origsite=gscholar>